

בטיחות וגיהות במשק החי

בטיחות בעבודה ברפת חלב

מאת: דוד נוה וישראל פלמנבאום
שה"מ, משרד החקלאות

המוסד לבטיחות ולגיהות
מחלקת הוצאה לאור
מאי 2008

קוד: א-079/1

פרסום זה הופק במימון קרן 'מנוף' המוסד לביטוח לאומי

© כל הזכויות שמורות

למוסד לביטוח ולגיהות - מחלקת הוצאה לאור
אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לתרגם,
לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או
אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני אחר -
כל חלק שהוא מהחומר שבחברת זו
אלא ברשות מפורשת בכתב מהמו"ל.

המידע בחוברת עדכני ליום הדפסתה

החוברת נועדה למסור מידע לקורא בתחומים
שבהם עוסק הפרסום, ואיננה תחליף לחוות
דעת מקצועית לגבי מקרים פרטיים.
כל בעיה או שאלה מקצועית, הקשורות במקרה
פרטי - יש לבחון, לגופו של עניין, עם מומחה בתחום.

4	גורמי הסיכון העיקריים
5	מניעת סיכונים וכללי זהירות
5	סיכוני בטיחות
5	בעלי חיים
6	מניעה וצמצום הסיכונים
6	ציוד
6	טרקטורים
6	עגלה לחלוקת מזון ("סלף")
7	מאוררים
8	חשמל
8	חומרים מסוכנים
	חומרי הדברה -
8	עבודה על פי דרישות המצויינות על גבי תווית החומר
9	חומרי ניקוי וחיטוי
9	חומרי הדברה
10	תרופות וטרינריות
10	תוספי מזון
10	חומרי מזון באחסון - ערימות גרעינים, עירומי קש ושחת
10	מישטחי עבודה במרכז מזון, בסככות הפרות, עגלות ועגלים ובמכון החליבה
10	דרכים, תעלות, מעברי מים, מיתקני טיפול בזבל ושפכים
11	מיתקני חשמל
11	רעש
	מכון החליבה
11	הסיכונים העיקריים
11	אמצעי הבטיחות וכללי הבטיחות
11	הטיפול בבעלי החיים
12	סיכוני חשמל
12	מניעת מעידות והחלקות
12	עבודה במקום לח ורטוב
12	חומרים כימיים
12	סיכוני מחלות וזיהומים ביולוגיים

בטיחות בעבודה ברפת חלב

בישראל קיימות כ-115,000-120,000 פרות חולבות. כ-2/3 מהן מבכירות, המייצרות תנובה שוטפת, והשאר צעירות או עגלות שמרוכזות ביותר מ-1,000 רפתות בקיבוצים ובמושבים. רוב הרפתות הגדולות כיום הן תוצאה של איחוד בין מספר רפתות מישובים שונים. העובדים ברפת החלב באים במגע באופן שוטף עם בעלי חיים (פרות עגלות ועגלים) וכן עם ציוד מסוגים שונים המשמש בעבודה (טרקטורים, עגלות, ציוד חליבה ועוד).

רפת - מבט כללי

משקל גוף הבקר נע בין 40 ק"ג - משקלו של עגלה/בן יום, 400-500 ק"ג של עגל מפותם או עגלה בוגרת (בת שנה) ועד 600-850 ק"ג לפרה בוגרת. הרפתן, המזריע והרופא הווטרינרי נדרשים באופן שוטף לטפל בבקר בסוגי טיפולים שונים, כגון: זריקות, טילוף, העברת פרות ממקום למקום וכו'.

רפת - עמדת האכלה - עול לכל פרה

- ✓ בעת העברת הפרות ממקום למקום יש להוביל את העדר על ידי שני עובדים (לפחות), כאשר האחד מזרז את העדר מאחור והשני מלווה את העדר מהצד.
  - ✓ במהלך הטיפול הווטרינרי וההזרקות - רק הרופא המטפל מורשה לבצע את הפעילויות הללו, והרפתן נדרש לסייע בתפיסת בעלי החיים ובריסונם בעת הטיפול.
- העבודה ברפת מתבצעת בכל עונות השנה בכל יום וכמעט 24 שעות ביממה. העבודה מתבצעת באתרים בעלי אופי שונה אחד ממשנהו (מכון חליבה, סככות גידול ומרכזי מזון) וכן בסוגים רבים של ציוד שונה בכל אתר. עקב המגע הצמוד עם בעלי החיים והציוד וכן התדירות הגבוהה של מגע זה נוצרים סיכונים שונים.

גורמי הסיכון העיקריים:

- בעלי חיים: פרות, עגלות, עגלים בגילאים שונים.
- ציוד: טרקטורים, עגלות, מיכון חליבה, משאבות, מדחסים, מאווררים וכו'.
- חומרים מסוכנים: חומרי ניקוי, חומרי הדברה, תרופות וטרינריות, תוספי מזון.
- חומרי מזון באחסון: ערמות גרעינים, עירומי קש ושחת.
- מישטחי עבודה: במרכזי מזון, בסככות הפרות, העגלות והעגלים, במכון החליבה ובהעמסת בעלי חיים למשלוח.

- דרכים, תעלות, מעברי מים, מיתקני טיפול בזבל ושפכים.
- מיתקני חשמל שונים.
- רעש (שמקורו בטרקטורים, במשאבות מכון החליבה וממכונות שונות).

רמפה להעמסת פרות למשלוח

מניעת סיכונים וכללי זהירות

פרות, עגלות ועגלים הם חיות עדר אשר נבהלות בקלות מכל שינוי פתאומי בסביבתן, אבל בדרך כלל אינן תוקפניות.

סיכוני בטיחות

בעלי חיים

- משקלן הכבד של הפרות הוא 500-850 ק"ג לפרה בוגרת כ-50-500 ק"ג לעגלה וכ-450 ק"ג לעגל בוגר. הסיכון העיקרי לעובד הוא מעיכת גופו כנגד קיר או גדר או מעיכת כף הרגל ע"י דריכת הפרה.
- התנהגות בעלי החיים: בעיטות נגיחות וכו', בדרך כלל כאשר הפרה/עגלה/עגל נתונים בלחץ עקב קשירתם בסגר, הולכה תוך צעקות ומכות, טיפול וטרינרי, העמסה למשאית, הולכה למשקל או לרמפה.

סכין הטילוף

טילוף – הנפת הפרה והשכבתה במיתקן הטילוף

קיצוץ קצוות חדים בפרסות

טיפול בפרסות במהלך טילוף

מניעה וצמצום הסיכונים

התנהגות שקטה בזמן הטיפול, והולכה של הפרות ללא צעקות ומכות, עשויה להפחית את הלחץ בו נתון בעל החיים.

✓ כאשר העובד נמצא בקרבת בע"ח עליו להיות מודע לסיכון ולהימנע מחוץ לטווח הבעיטות (פרה בועטת כמעט לכל הכיוונים!).

✓ כאשר עובד נכנס לחצר עגלים - יש להיעזר בעובד נוסף וגם להצטייד במקל. עגלים נוטים לתקוף בנגיחות ולמחוץ את האדם לקיר או לגדר באמצעות ראשם.

✓ יש לבצע הכחדת קרניים לעגלים בגיל שבוע עד שבועיים.

✓ בעבודות טילוף כרוכים סיכונים והן מחייבות מומחיות. לפיכך, הביצוע נמסר ברוב המקרים לקבלן חיצוני.

ציוד

הציוד כולל: טרקטורים, עגלות, מיכון חליבה, משאבות, מדחסים, מאווררים וכו'.

טרקטורים

PTO להנעת עגלה נגררת לפיזור מזון עם אבטחה כוללת: כיסוי מעל מעביר הכוח ואבטחת השרשרת למניעת שמיטה של היצול

יש למלא אחר ההנחיות המקובלות, לוודא כי מפעיל הטרקטור הוא בעל רישיון נהיגה בעל תוקף ובטרקטור קיים תא מפעיל תקני עם מסגרת בטיחות, עפ"י הדרישה בתקנות הבטיחות בעבודה (מכירת טרקטורים ומסגרות בטיחות), תשל"ב-1972. כמו כן - יש להקפיד על PTO מוגן ועל קשירה מאובטחת לטרקטור.

פיזור המזון באמצעות עגלה נגררת

עגלה לחלוקת מזון ("סלף")

עגלה כזאת קיימת ב-2 צורות בסיסיות:

- נגררת ומופעלת על ידי טרקטור;
- מונעת עצמית (ומכאן שמה: "self" - "עצמית").

דרישות התעבורה: עגלת ההזנה לרפת ולדיר ("סלף") מוגדרת בתקנות התעבורה כ"מכונה (חקלאית) ניידת", ועל כן יש להוציא עבודה רישיון רכב (רישיון ציוד הנדסי) והיא צריכה להיות רשומה באגף ציוד הנדסי במשרד התחבורה.

יש לוודא כי הונפק לה מספר רישוי שחור עם 5 ספרות לבנות ("מספר מע"צ").

הנוהג בה חייב ברישיון נהיגה בר תוקף לפי תקנות התעבורה החדשות (שהתפרסמו בתאריך 27.7.05)

ולפי התנאים הבאים:

עגלת חלוקת המזון מונעת עצמית ("סלף") - מראה כללי

אם משקלה הכולל של המכונה הניידת האופנית (המשקל הכולל רשום ברישיון הצמיחה ובהוראות היצרן ובכל מקרה ניתן לשקול אותה כאשר היא עמוסה על משקל גשר) עולה על 15 טון - חייב הנוהג בה ברישיון נהיגה מדרגה 13 (רישיון נהיגה לרכב מסחרי שמשקלו הכולל עולה על 15 טון או דרגת רישיון 03 ותוספת 140). לפיכך, יש לוודא בקפדנות את משקלה הכולל של המכונה טרם קביעת סוג רישיון הנהיגה המתאים, כדי לעמוד בדרישות התקנות וכדי לא להסתבך עם הביטוח לאחר אירוע תאונתי (חלילה וחס). יש לשים לב ולהקפיד: רישיון נהיגה לטרקטור, איננו מספיק יותר!

אחת הבעיות החמורות בהפעלתה של ה"סלף" היא שדה הראייה הנסיעה לאחור ולכל אורך צידה הימני.

לכן, מחובתו של ממונה בטיחות לידע את המפעילים ואת המעביד להקפיד על:

- תקינות זמזם הנסיעה לאחור.
  - פנסי נסיעה לאחור חזקים ויעילים.
  - פנס מהבהב כתום.
  - מראות תקינות ונקיות באופן קבוע.
  - סביבת עבודה משולטת היטב המזהירה מפני תנועתה של ה"סלף" ובמיוחד ליד ערימות התחמיץ.
- הבעלים חייבים לרכוש פוליסת ביטוח חובה (לכל הפחות).
הבעלים חייבים לערוך מבחן שנתי (טסט) כחוק (מידי שנתיים לפחות), בשטח ה"מפעל" בידי מכוונאי מוסמך מטעם מוסד מורשה לטרקטורים ולמכונות ניידות.

ה"סלף" הוא כלי רכב מסוכן המשמש במקום העבודה, ולכן המעביד חייב לדאוג ש-

- כל מפעיל יקבל הדרכה יסודית לגבי בדיקת הסלף טרם התחלת העבודה, וכן נוהלי עבודה בטוחים.
  - המפעילים יקבלו הדרכה בנוגע לסיכונים הנובעים מהפעלת הכלי במקום, בהתאם לדרישות חוק ארגון הפיקוח על העבודה ותקנותיו - "מסירת מידע והדרכת עובדים".
- על המעביד חלה גם חובה לרענן את המידע שנמסר לעובדים המפעילים את הסלף בכל שנה. אפשר לרענן את הוראות הבטיחות לעבודה בסלף במסגרת רענון הוראות הבטיחות השנתי לכל עובדי הרפת.

מאווררים

הסיכון העיקרי במאווררים המותקנים בסככות הפרות, הוא פגיעה של להבי המאוורר באדם או בפרה. לפי כך ייתלו המאווררים בגובה שיד אדם אינה מגיעה אליו, וימוגנו משני הצדדים באמצעות סבכת רשת.

מאוורר תלוי

מניעת הסיכונים:

- יש להתקין את המאווררים בגובה שאינו מאפשר מגע עם פרה גם כאשר הפרה מרימה ראש, ובגובה מעל גובה אדם וציוד המופעל ברפת.
- על המאוורר חייבות להימצא רשתות הגנה: קדמית ואחורית.

חשמל

כל המערכות חייבות להיות מבודדות ומוגנות בפני רטיבות בהתאם לתקנים הרלוונטיים.

חומרים מסוכנים

- ברפת נעשה שימוש בחומרי ניקוי, חומרי הדברה, תרופות וטרינריות ותוספי מזון.
- לגבי חומרי ניקוי, חומרי הדברה, תרופות וטרינריות, תוספי מזון** - הסיכונים ודרכי המניעה מפורטים על גבי האריזות.
- ✓ יש לקרוא בעיון את הוראות והתוויות הבטיחות והזהירות המופיעות על גבי האריזות.

חומרי הדברה

עבודה על פי דרישות המצינות על גבי תווית החומר

חומרי ההדברה המגיעים אל המשק החקלאי כוללים סכנות רבות, הנובעות, בין היתר, מדרכי השימוש בחומרים (ריסוס נוזלי, ריסוס אבקתי, איבוק, פיזור, הטמנה וכו') וכן ממיגוון סוגי החומרים לייעודים השונים, בעיקר לצורך הדברה וטרינרית (טפילים על גבי בעלי החיים: קרציות, פרעושים וכו'). למידע המופיע על גבי התווית יש ערך רב לא רק מהיבט הבטיחות אלא גם בנוגע למינון, ריכוז, אופן היישום על גבי בעל החיים וכו'.

דרישות החוק:

סימון תוויות של חומרים מסוכנים היא דרישה מחייבת הנגזרת מהתקן הישראלי ת"י 2302 - "סיווג, אריזה, תיווי וסימון חומרים מסוכנים". אולם, התקן הזה איננו עוסק בחומרי הדברה, שבהם עוסק החוק - "תקנות הגנת הצומח (הסדר יבוא ומכירה של תכשירים כימיים), התשנ"ה-1994". בתקנות נדרש שכל תווית אריזה של תכשיר תהיה בשפה העברית ותכלול את הפרטים הבאים:

- שם היצרן ומענו.
- שם המפעל שבו הוכן התכשיר ומענו.
- הכינוי המסחרי של התכשיר.
- מיתכון ("פורמולציה") של התכשיר.
- ריכוז החומר הפעיל בתכשיר.
- הנוסחה הכימית והשם המקובל של החומר הפעיל.
- מטרת השימוש בתכשיר.
- משקל או נפח נטו של התכשיר באריזה.
- מספר אצוות היצור.
- פרטים בדבר התכשיר ואופן השימוש בו, ובכלל זה:
  - פירוט השימושים שלהם מיועד השימוש בתכשיר וההגבלות.
  - כמות התכשיר לבעל חיים או הריכוז הדרוש נגד כל נגע בכל להקה ולהקה.
  - אם הוא מיועד לריסוס - אופן הכנת התרסיס וכמות התרסיס המותרת לשימוש.
  - מועד אחרון לשימוש בתכשיר לפני איסוף, שחיטה או איסוף הביצים (כשמדובר בעופות) ו/או מכירת בעל החיים.

- ה. הערות אחרות, אם ישנן לגבי השימוש בתכשיר בכל הקשור לצירוף של חומר אחר עם נגע מסוים.
- ו. תאריך התפוגה של התכשיר.
- ז. השפעת הסביבה על יעילות, מהירות ומשך הפעולה של התכשיר.
- ח. אמצעי זהירות מפורטים לשימוש בתכשיר בעת אחסנה, הכנה, שימוש בחומר בלול, והאופן שיש להיפטר מחומרי האריזה של התכשיר.
- ט. אמצעים לסתירת התכשיר (Antidot) ואמצעים לניקוי הציוד.
- י. מספר רישיון האגף להגנת הצומח ולביקורת והשירותים הוטריוניים.
- י"א. אמצעי עזרה ראשונה במקרה של הרעלה ומספר הטלפון של המרכז למידע על הרעלות בביה"ח רמב"ם בחיפה.
- י"ב. מספר או"ם, CAS No, וכו'.
- 11. דרגת הרעילות לדבורים, דגים ומקנה.
- 12. המילים: "לא לשימוש ביתי - לשימוש וטרינרי בלבד" בעברית ובערבית באותיות אדומות ומודגשות.

- ✓ יש לוודא כי חומרי הריסוס החיצוניים (כנגד טפילים) אינם מאוחסנים ליד חומרים אחרים, בעיקר לא ליד תוספי המזון.
- ✓ תרופות וטרינריות יש לאחסן בארגז או ארון סגור ונעול.

חומרי ניקוי וחיטוי:

- כל חומרי הניקוי הם בעלי פוטנציאל לפגיעה באדם כאשר השימוש נעשה שלא על פי הוראות היצרן או בצורה לא זהירה וכן בתנאי אחסון לא מתאימים.
- ✓ יש להשתמש בחומרים על פי הוראות היצרן (מינון מדויק של החומרים לשימוש) וכן, יש להשתמש באמצעי הגנה מתאימים (משקפי מגן, כפפות, מסיכות מתאימות וכו').
- ✓ יש להימנע מאחסון משותף של דטרגנטים אשר עלולה להיווצר ביניהם ריאקציה כימית כגון חומצות ובסיסים.
- ✓ יש להציב את כלי הקיבול של החומרים במקום יציב ומוגן כך שלא ייפגע או יפול מיכל או תיגרום ממנו דליפה של חומר לסביבה.
- ✓ בכל אתר אחסון של חומרי ניקוי יש להציב שילוט אזהרה והוראות שימוש בחומרים השונים.

חומרי הדברה:

- בעדרי הבקר ובאתרים אחרים נמצאים חומרי הדברה שונים להדברת טפילים שונים, על בעלי החיים או בסביבתם, וחומרים להדברת מכרסמים. החומרים האלה הם רעילים ומכאן הסכנה הרבה הטמונה בהם -
- סכנה למשתמש בשימוש לא זהיר שלא על פי הוראות היצרן.
- סכנה לבעלי החיים בגלל שימוש מוטעה (זיהוי מוטעה של החומר) או שימוש בריכוזים לא נכונים, שלא על פי הוראות היצרן.
- ✓ יש לאחסן חומרי הדברה במחסן ייעודי לכך. נעול ומשולט בהתאם.
- ✓ השימוש בחומרים - רק על פי הוראות היצרן.
- ✓ במשקים גדולים ימונה אדם אחד בעל הכשרה מתאימה שכל נושא ההדברה יהיה בתחום אחריותו.
- ✓ מומלץ שיצרני חומרי ההדברה ישתמשו באריזות בצבעים אחידים וזהים לחומרים זהים.

תרופות וטרינריות:

הסיכונים בתחום זה הם בעיקר בשימוש לא נכון בתרופות לבעלי החיים - מינון לא נכון, תרופות שפג תוקפן וערבוב של תרופות "הומניות" (לבני אדם) עם תרופות לשימוש וטרינרי.

תוספי מזון:

תוספי מזון משמשים לשיפור נצילות מזון או לשימור מזון. הסיכונים הם בשימוש במינון יתר שלא על פי ההמלצות, או במתן התוסף לבעלי החיים אשר התוסף איננו מיועד להם, כגון: מזרז גדילה שמיועד לפיטום עגלים שניתן לפרות חולבות.

- ✓ יש לסמן בבירור על גבי האריזות לאיזה בעל חיים מיועד החומר.
- ✓ יש לאחסן בנפרד מחומרים אחרים.
- ✓ יש להציב שילוט הסברה נאות לגבי אופן השימוש והמינון.

חומרי מזון באחסון -

ערימות גרעינים, עירומי קש ושחת:

הסיכונים:

- נפילה של "בלות" במתבן בעת הסידור במתבן או לאחר מכן בזמן האחסון, או הוצאת בלות מהמתבן לשימוש שוטף.

מתבן

- התמוטטות של ערימות גרעינים (ילדים מוצאים את ערימות הגרעינים כמקום משחק מועדף).
- ✓ יש למגן את הטרקטורים עפ"י דרישות החוק.
- ✓ יש למנוע נוכחות של בני אדם באזור הפעולה, כך שלא ייפגעו במקרה של נפילת בלה של קש או שחת.
- ✓ יש למנוע גישה לערימות גרעינים או חומרים אחרים בערימות, במיוחד לגבי ילדים, ע"י סגירת התאים ושילוט אזהרה מתאים.

מישטחי עבודה במרכז מזון, בסככות הפרות עגלות ועגלים ובמכון החליבה:

הסיכונים:

- החלקה על גבי מישטחים רטובים וחלקלקים (מים או זבל).
- פגיעה מפנינות חדות וכו'.
- ✓ יש להקפיד על מישטחי רצפה מחוספסים במכון החליבה ובסככות.
- ✓ יש להקפיד על שימוש במגפיים/נעליים בטיחותיות עם סוליות מונעות החלקה.
- ✓ תכנון מבנים ומיתקנים ללא פינות חדות וסילוק מיפגעים קיימים.

דרכים, תעלות, מעברי מים, מיתקני טיפול בזבל ושפכים:

הסיכונים:

- החלקה ונפילה לתוך מקומות נמוכים כאלה ברכב, בטרקטור או של הולכי רגל ובעלי החיים.
- ✓ יש לגדר את המקומות המועדים לנפילה בגידור מתאים ולהציב שילוט בהתאם.

מיתקני חשמל:

הסיכונים: התחשמלות ממכשירי חשמל, מנועים וקווי מתח בין מבנים ובתוכם, ציוד פגום, כבלים חשופים, עבודה ללא ממסר פחת מתאים.

✓ טיפול ותחזוקה של מערכות החשמל עפ"י הנדרש בחוק ובתקנות הבטיחות בעבודה. יש לוודא כי כל המערכות מוגנות מפני רטיבות ולחות על פי התקנים הרלוונטיים.

רעש:

הסיכונים: רעשים מהפעלת טרקטורים ומכונות חקלאיות, מצידוד חליבה מדחסים וכו'.

✓ צמצום הרעש מכלי העבודה עצמו, באמצעות מפלטים תקינים.

✓ במכון החליבה: התקנת קווי השתקה למפעמים (פולסטורים) התקנת מפלטים בולמי רעשים למשאבות ואקום.

✓ הגנה על האוזניים באמצעות אוזניות או אטמים מתאימים.

מכון החליבה

הסיכונים העיקריים:

- פרות מבוהלות עקב התנהגותו של החולב (כגון: זירוז במכות, חליבה לא שקטה ועוד);
- סיכוני חשמל;
- סיכוני מעידות והחלקות;
- רטיבות, לחות;
- חומצות, חומרי חיטוי וניקוי;
- מחלות מידבקות וזיהומים ביולוגיים.

ניתוק מערכת החליבה

חיבור פיטמת חליבה לעטין הפרה

אמצעי הבטיחות וכללי הבטיחות

הטיפול בבעלי החיים

- ✓ אין להתיר כניסת אנשים שאינם מוסמכים לתחום מכון החליבה.
- ✓ הכנסת הפרות לעמדות החליבה תיעשה דרך מעבר מובנה המוביל את הפרות אל העמדות, מומלץ לבצע את העבודה כאשר עובד אחד מכוון מאחור ועובד אחד "מוביל" את החולבות לעמדת החליבה.
- ✓ יש לרסן את הפרות באמצעות "מונע בעיטות" שמחד אינו מאפשר לפרה לבעוט ומאידך לא מפריע לפרה כאשר היא עומדת בשקט.

סיכוני חשמל

- ✓ בשל הצירוף של חשמל במיכון החליבה ובין רטיבות גבוהה - כל המיכון וגופי התאורה חייבים להיות מוגנים מפני לחות. מפסק המגן לזרם דלף ("מימסר הפחת") חייב להתאים לדרישות הנוגעות למיתקנים חקלאיים. שקעי הכוח חייבים להיות מוגנים מפני רטיבות ובמיקום גבוה.
- ✓ אסור להשתמש בכבלים מאריכים או במפצלים כלשהם.
- ✓ תיקון ותחזוקה של מיתקנים חשמליים ייעשו אך ורק על ידי חשמלאי מורשה.
- ✓ העבודה בכלים מיטלטלים חשמליים תעשה רק באמצעות ציוד תקין ושלם בעל בידוד כפול - כפי שמחייבות תקנות הבטיחות בחשמל.

מניעת מעידות והחלקות

- בשל הצירוף של מים, חומרי ניקוי, דטרגנטים ושאריות זבל - קיימת סכנה להחלקות ולמעידות.
- ✓ על העובדים להגיע לעבודה במגפיים בעלות סוליה המונעת החלקה או בנעליים המיועדות לעבודה בסביבה חלקלקה ורטובה.
- ✓ יש לתת את הדעת, כל העת, על התנועה בתוך מכון החליבה ולשמור על רצפה נקייה משאריות פרש ושלויות מים.
- ✓ מומלץ לבצע חספוס של מישטחי הרצפה או לצפות אותם בחומר מונע החלקה.

עבודה במקום לח ורטוב

- העבודה במכון החליבה מוגדרת כעבודה במקום לח ורטוב.
- ✓ חובה להגיע לעבודה בביגוד מתאים, לקיים תחלופת אוויר קבועה נאותה ולהימנע ככל האפשר משהייה שלא לצורך במכון עצמו.
- ✓ על העובדים לעבור בדיקות רפואיות תקופתיות, במועדים שנקבעו, בנושא תיפקודי ריאה, כדי לשלול אפשרות של מחלות הנובעות מרטיבות ופגיעה בדרכי הנשימה העליונות.

חומרים כימיים

- ✓ חומרי הניקוי החיטוי והתרופות הווטרינריות יישמרו במקום סגור, משולט ונעול.
- ✓ לעובד שאינו מורשה בטיפול וטרינרי אסור לגעת בחומרים השונים, ולא יבצע הזרקות או טיפולים חודרניים בבעלי החיים (גם אם נתבקש על ידי הרופא הווטרינרי לסייע לו בעבודתו).

סיכוני מחלות וזיהומים ביולוגיים

- ניתן לנקוט בצעדי מניעה והגנה בסיסיים אשר עשויים להקטין את מידת הסיכון:
- ✓ אין לאכול ולשתות בסביבת העבודה. אין להכניס דברי מזון לאזורי העבודה. אכילה ושתייה יהיו אך ורק במקום מוסדר ונפרד.
- ✓ יש להקפיד על היגיינה אישית הכוללת נטילת ידיים במים חמים ובתמיסת סבון אנטי בקטריאלי.
- תום יום העבודה יש להתקלח ולהשאיר את הבגדים המזוהמים במקום העבודה.
- ✓ עובד אשר חלה או איננו בקו הבריאות חייב להימנע ממגע ישיר עם בעלי החיים.